

ILO Çalışma Dünyası Gözlemi

ILO Çalışma Dünyası Gözlemi, Onuncu Baskı

Önemli Mesajlar

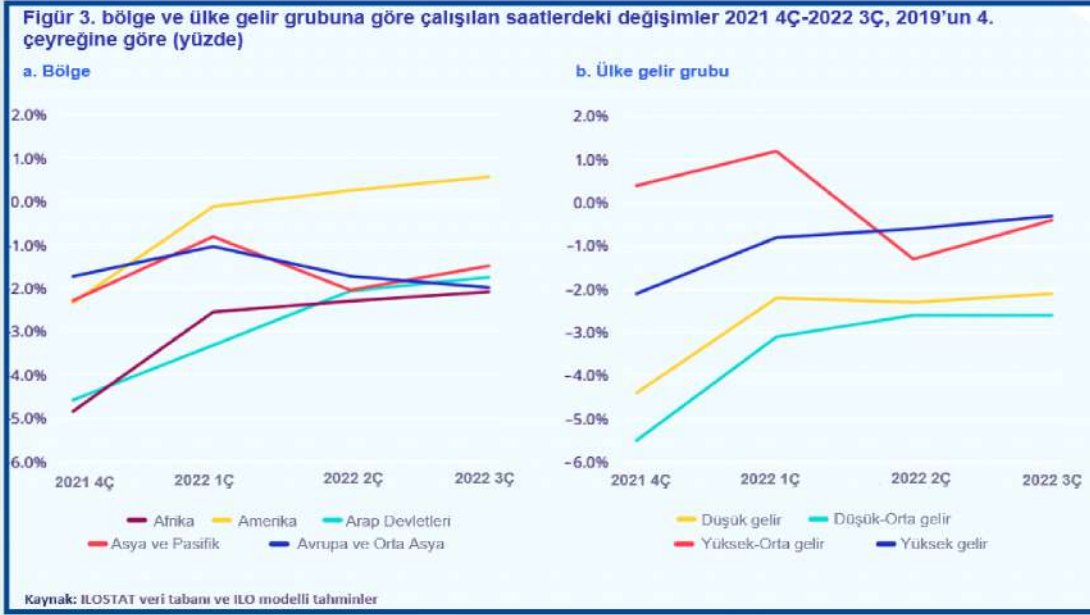
Çoklu krizler toparlanmayı tehdit etmektedir

COVID-19'un etkisi çoğu ülkede azalmış olsa da çoklu ve üst üste gelen ekonomik ve siyasi krizler, dünya genelinde işgücü piyasasının toparlanmasını tehdit etmektedir. Bu krizlerin, belirli işçi ve işletme grupları üzerindeki orantısız etkileri nedeniyle, işgücü piyasalarındaki eşitsizlikleri daha da artırması, gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler arasındaki ayrışmanın artmasında da rol oynaması muhtemeldir. COVID-19 salgınından sonra daha yavaş toparlanmakta olan gelişmekte olan ekonomiler, bu krizler sırasında zor durumdaki çalışan ve işletmeleri korumak için daha sınırlı politika alanına sahiptir.

Çalışma saatlerindeki iyileşme düzensiz olup ekonomik yavaşlama nedeniyle risk altındadır

Çalışma saatlerine ilişkin bölgeler ve gelir grupları arasındaki önemli farklar devam etmektedir. Tahminler, 2022 üçüncü çeyreğinde çalışılan saatlerin 2019 dördüncü çeyreğindeki (kriz öncesi) seviyenin yüzde 1,5 altında olduğunu ve bunun da 40 milyon tam zamanlı iş açığına eşdeğer olduğunu göstermektedir. Ayrıca, toparlanmadaki yavaşlama nedeniyle çalışılan saatlerdeki cinsiyet temelli farkın azaltılmasında kaydedilen ilerleme de risk altındadır.

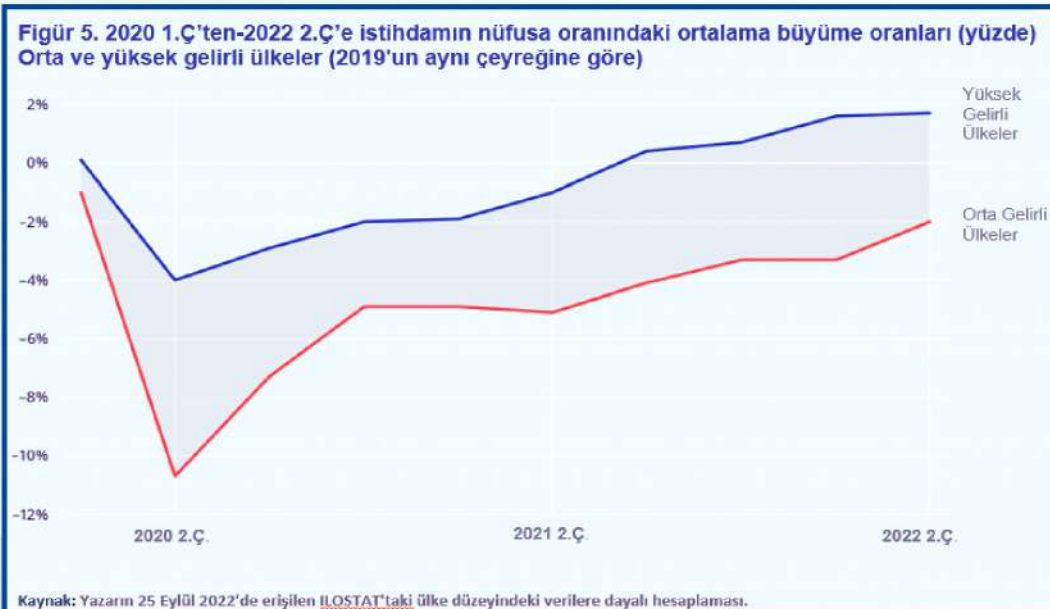
Şekil 1. Bölge ve ülke gelir grubuna göre çalışılan saatlerdeki değişimler: 2021 4. Çeyrek - 2022 3. Çeyrek (%)

İstihdamdaki ayrışma devam etmektedir

2022 yılının ilk yarısında, gelişmiş ekonomilerin çoğunda istihdamın nüfusa oranı kriz öncesi seviyeye dönmüş veya bu seviyeyi aşmışken, orta gelirli ülkelerin kriz öncesi seviyelere göre istihdam açıkları devam etmiştir. Mevcut veriler, 2022'nin ikinci çeyreği itibariyle yüksek vasıflı mesleklerde (yöneticiler, profesyoneller, teknisyenler ve yardımcı profesyoneller), düşük ve orta vasıflı mesleklere kıyasla daha güçlü bir toparlanma yaşandığını göstermektedir.

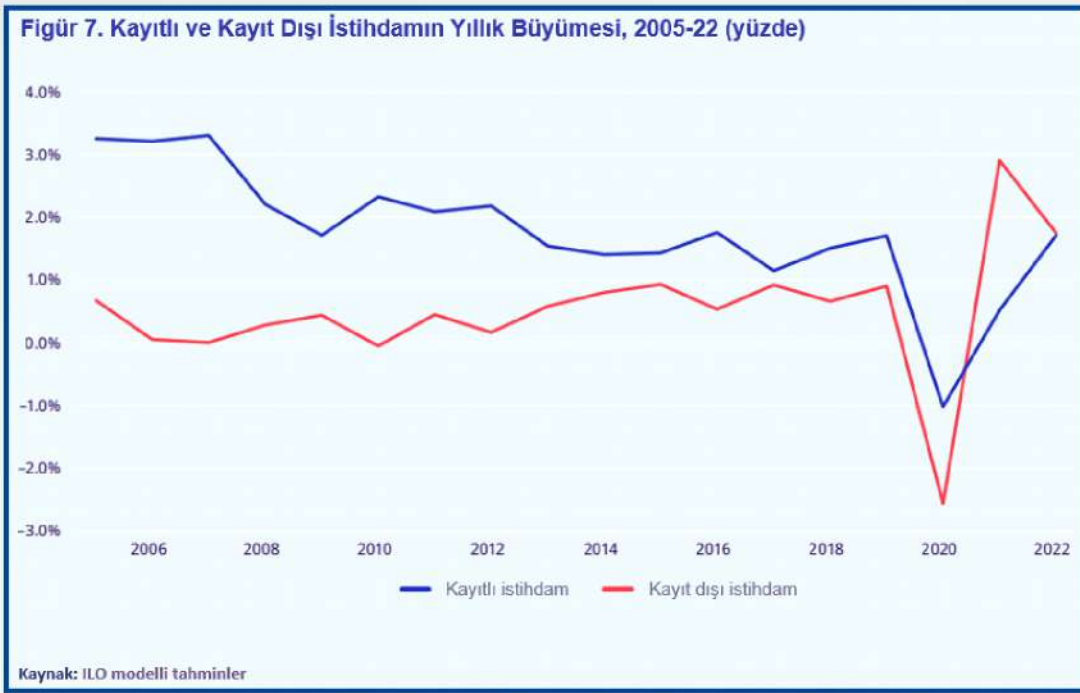
Şekil 2. İstihdam/nüfus oranındaki değişimler (2019 yılı aynı çeyreğe kıyasla): 2020 1. çeyrek - 2022 2. çeyrek (%)

Kayıt dışı istihdam artışı kayıtlı istihdam artış hızını geride bırakmaktadır

Gelişmekte olan ülkelerde yoğunlaşan kayıt dışı istihdam artışı, 2021 yılında, 2020 yılında yaşanan düşüşü tamamen tersine çevirirken, aynı durum kayıtlı istihdam için yaşanmamıştır. 2022 yılında, kayıt dışı istihdamın kayıtlı istihdamla aynı hızda artacağı tahmin edilmekte olup, bu durum önceki 15 yılda gözlemlenen yavaş ancak istikrarlı kayıt altına alma eğilimini tehlikeye atmaktadır.

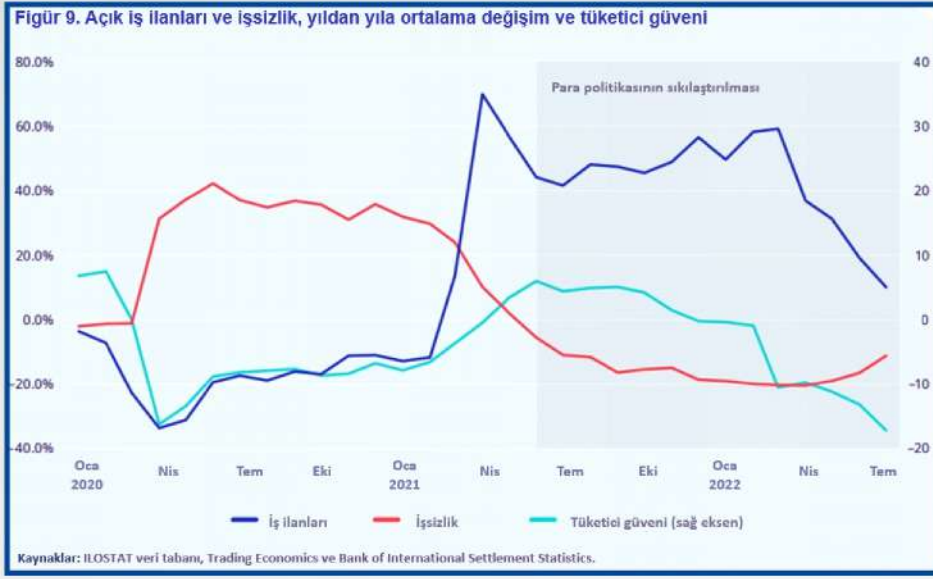
Şekil 3. Kayıtlı ve kayıt dışı istihdam artışı: 2005-2022 (%)

İşgücü piyasası beklentileri son derece belirsizdir

İşgücü piyasasının görünümü, yüksek enflasyon, sıkılaştıran para politikaları, artan borç yükü ve azalan tüketici güveninin etkileri de dahil olmak üzere artan aşağı yönlü risklerle birlikte şu anda oldukça belirsizdir. Normalde bir ekonomik yavaşlama ya da durgunluğun iş yıkımı ve işsizlikle sonuçlanması zaman alırken, mevcut veriler işgücü piyasasında keskin bir yavaşlamanın halihazırda devam ettiğini göstermektedir. Mevcut eğilimlere göre, küresel istihdam artışı 2022'nin dördüncü çeyreğinde önemli ölçüde kötüleşecektir.

Şekil 4. Açık iş ilanları, işsizlik ve tüketici güvenindeki yıllık değişim

Ukrayna'daki son gelişmeler

Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'ya yönelik saldırısı, Ukrayna işgücü piyasası üzerinde feci bir etki yaratmıştır. ILO, 2022 yılında Ukrayna'da istihdamın bir önceki yıla göre yüzde 15,5 (veya 2,4 milyon iş) daha düşük olacağını tahmin etmektedir. Ekonomik faaliyetlerin sürdürülmesine yönelik müdahaleler, işletmelerin yer değiştirmesine yönelik yardımlar, yerinden edilmiş kişilere yönelik istihdam hizmetlerinin iyileştirilmesi ve gelir yardımı da dahil olmak üzere işgücü piyasasını istikrara kavuşturmaya yönelik tedbirler uygulanmaktadır ancak bunlar ihtiyaç duyulan ölçekte değildir.

Krizin, Ukrayna ve Rusya Federasyonu'na komşu ülkeler üzerindeki etkisinin dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir, zira özellikle çatışmanın daha da köklenmesi halinde siyasi istikrar ve işgücü piyasası istikrarı riske girecektir. Özellikle artan fiyat dalgalanmaları ve gıda ve enerji fiyat artışları yoluyla bölge dışına yayılan etkiler, işgücü piyasalarını önemli ölçüde etkilemiş, gıda güvensizliği ve yoksulluğun artmasına yol açmıştır.

Çoklu krizlerle yüzleşmek için gereken kapsamlı, bütünleşmiş ve dengeli politikalar

Krizlerin çoğalması; küresel işgücü piyasasının gerileme riskini artırmakta olup yalnızca enflasyonu değil, aynı zamanda istihdam, işletmeler ve yoksulluk üzerindeki etkilerini de ele alan kapsamlı, bütüncül ve dengeli politikalar gerektirmektedir. Aşırı politika sıkılaştırması hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde istihdam ve gelire zarar vermektedir.

Çoklu krizlerle mücadeleye yönelik politika araçları setinin, sosyal diyalog yoluyla genişletilmesi gerekmektedir: (a) kamusal mallar için fiyat belirleme müdahaleleri; (b) beklenmedik karların yeniden dağıtımı; (c) sosyal koruma yoluyla gelir güvenliğinin güçlendirilmesi; (d) işgücü gelirinin satın alma gücünü korumak için gelir desteğinin artırılması ve (e) desteğin en kırılgan kişi ve işletmeleri hedeflemesi önemlidir.